

Història de la Filosofia	
NOM DEL PROFESSOR	Maria Garretas David Pons
NIVELL	2n de batxillerat
MAIL DE CONTACTE	maria.garretas@ducdemontblanc.cat david.pons@ducdemontblanc.cat

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES
Per tal d'assolir la matèria, l'alumnat ha de ser competent en les següents competències específiques, d'acord amb el nou decret d'educació: <u>Competència 1:</u> Avaluar els arguments atenent el seu context històric, social i cultural, identificant les influències que els sustenten i la seva repercussió en la història de la filosofia per descobrir la naturalesa dels seus possibles dogmatismes i fal·làcies. <u>Competència 2:</u> Interpretar i comunicar qüestions filosòfiques a partir de la selecció i l'anàlisi rigorosa de fonts de la història de la filosofia per entendre el nostre present atenent el passat i per produir i transmetre judicis i tesis personals i desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en l'àmbit de la reflexió filosòfica. <u>Competència 3:</u> Aplicar la dissertació filosòfica per contraposar i posar en diàleg les idees dels diferents pensadors i pensadores de la història de la filosofia, i així connectar el present amb el passat per transformar-lo d'acord amb els grans consensos sorgits dels drets humans i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).

Competència 4: Reconèixer com els problemes filosòfics s'han plantejat en les diferents èpoques i autores i autors i comparar-ho, a partir de l'anàlisi i la interpretació de textos dels principals autors i autores de la història de la filosofia, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions i abordar-les amb el bagatge de les aportacions de la tradició filosòfica.

Competència 5: Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Competència 6: Desenvolupar la sensibilitat i la comprensió crítica de l'art i altres manifestacions amb valor estètic a partir de les principals idees filosòfiques sobre la bellesa i la creació artística per contribuir a l'educació estètica.

SABERS

Dels blocs de sabers que es despleguen en el nou decret, es posarà especial èmfasi en:

Què és l'ésser humà?

- Caracterització de les explicacions antropològiques de Sòcrates, Plató i Aristòtil com a origen de les antropologies posteriors.
- Anàlisi i valoració de la vigència de les principals respostes modernes a la pregunta per la consciència i el coneixement.
- Anàlisi crítica del projecte il·lustrat: la confiança en la raó, l'educació i la ciència com a projecte emancipador de l'individu.

Què puc saber?

- Interpretació i producció d'informació amb rigor argumentatiu per reconèixer la historicitat i la universalitat dels problemes i de les teories filosòfiques.
- Caracterització de la cosmovisió mítica i la teorització filosòfica a Grècia com a origen de la filosofia occidental.

SABERS

- Identificació del problema de la realitat en la filosofia presocràtica com a primer problema de la història de la filosofia.
- Comparació del paper de la filosofia en els sofistes i Sòcrates en el context de la il·lustració grega.
- Anàlisi comparada de les respostes de Plató i Aristòtil a la pregunta pel coneixement i la realitat.
- Valoració del gir epistemològic de la filosofia moderna mitjançant la comparació de racionalistes i empiristes: Descartes i Hume com a hereus de la filosofia grega i com a orígens de les teories del coneixement posteriors.
- Caracterització de la filosofia crítica d'Immanuel Kant com a síntesi de les confrontacions entre empirisme i racionalisme davant de la pregunta pel coneixement i com a conclusió de l'època moderna.
- Anàlisi i valoració de la vigència de la crítica a la ciència de l'Escola de Frankfurt.
- Revisió de la tradició cultural, religiosa i filosòfica occidental mitjançant la crítica als paradigmes de la modernitat, i l'origen de la postmodernitat en la filosofia del martell de Nietzsche.
- Construcció d'una concepció dinàmica de la història del pensament mitjançant la revisió dels problemes filosòfics de la filosofia analítica (Ludwig Wittgenstein).
- Explicació de la relació entre el context polític i social i el problema del ser en l'ésser humà: la superació de la raó pura cartesiana de la tradició mitjançant la raó vital de José Ortega y Gasset i la raó poètica de María Zambrano.
- Anàlisi crítica de l'evolució de la noció de bellesa, des de Grècia fins avui, mitjançant els exemples de Plató, Kant i Baumgarten.

Què he de fer?

- Anàlisi crítica de l'evolució de la discussió ètica a Grècia: contextualització de l'intel·lectualisme socraticoplatònic, de les teories de la virtut en Plató i Aristòtil, del concepte d'eudemonia i del concepte d'ataràxia de les escoles

SABERS

hel·lenístiques, i identificació d'aquestes diferents respostes com a origen de les ètiques posteriors.

- Anàlisi i valoració de la vigència de les confrontacions i les complementacions de les diferents respostes modernes a la pregunta per l'acció, mitjançant la caracterització de les ètiques teleològiques i les ètiques deontològiques.
- Explicació de la relació entre el context polític i social i el problema de "ser" de l'ésser humà: la pregunta pel subjecte i la responsabilitat, mitjançant les respostes de l'existencialisme (Heidegger i Sartre).

Com vivim junts?

- Diàleg que aportí raons pertinents, relacionant-les amb les dels altres, trobant punts d'encontre, per arribar a conclusions complexes i creatives.
- Revisió de la viabilitat i la vigència dels projectes polítics de Plató i d'Aristòtil.
- Explicació de la relació entre el context polític i cultural i l'evolució de l'ètica en l'hel·lenisme, mitjançant l'exemple de l'estoïcisme i l'epicureisme.
- Anàlisi crítica, a partir de la figura d'Hipàtia d'Alexandria, de l'evolució del paper de les dones en la cultura i la filosofia grega, i del biaix de gènere en la transmissió de la història i la cultura d'Occident.
- Anàlisi crítica, a partir de la figura polifacètica d'Hildegarda de Bingen, del paper de les dones en la cultura i la filosofia medieval, de la via religiosa com a únic camí cap a la cultura de les dones al llarg de la història i del biaix de gènere en la transmissió de la història i la cultura d'Occident.
- Valoració del pas a l'estructura política moderna mitjançant la revisió de les teories del contracte social com legitimacions teòriques de l'estat modern.
- Anàlisi crítica de la relegació de les dones en les construccions teòriques de la societat civil dels contractualistes.
- Anàlisi i valoració de la vigència de la crítica marxista al capitalisme.
- Revisió de la vigència de l'anàlisi del totalitarisme de Hanna Arendt.
- Avaluació crítica de problemes ètics actuals en relació amb les diferents generacions dels drets humans: drets de generacions futures, drets dels col·lectius, drets digitals, drets mediambientals i drets dels animals. El subjecte de drets i el cercle expansiu de l'ètica.

FUNCIONAMENT DE LA MATÈRIA

La matèria s'organitzarà al voltant del fil històric dels autors/es inclosos en les proves d'accés a la universitat i la selecció de textos oficials corresponents. Aquest curs 2024-25 els autors i autora són: Plató, Descartes, Hume, Kant, J.S. Mill, Nietzsche i Martha Nussbaum (novetat 2025). En la mesura que el calendari i la temporització del curs ho permetin, s'ampliarà el treball al voltant de textos d'altres autores rellevants i significatives, en consonància amb els sabers i competències descrits anteriorment.

Les metodologies utilitzades durant les sessions seran diverses, combinant l'aplicació de situacions d'aprenentatges amb metodologies cooperatives amb d'altres més individuals i classes magistrals.

Es realitzarà una prova escrita individual de cada autor/a, seguint el model de les PAU, i s'elaborarà una dissertació individual. A més, al llarg del curs, es desenvoluparan activitats qualificadores puntuals (presentacions orals, treballs individuals, treball sobre textos i altres materials filosòfics...)

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Avaluar críticament discursos, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics que apareixen al llarg de la història de la filosofia, demostrant una comprensió correcta de les estructures argumentatives.
2. Produir rigorosament arguments a partir de l'estudi de la història de la filosofia, aplicant les normes lògiques, retòriques i argumentatives, i detectant i evitant maneres dogmàtiques, fal·lacies i biaixos per exposar les pròpies opinions i idees, tant oralment com per escrit.
3. Construir un coneixement rigorós de fonts i textos filosòfics, aplicant tècniques de cerca, anàlisi, organització i comparació i relacionant-los correctament amb els contextos històrics, problemes o tesis, autores i autors, i amb altres àmbits i activitats culturals.

4. Construir discursos propis sobre problemes historicofilosòfics, mitjançant l'elaboració i la presentació de documents i treballs de recerca documental, tant de manera individual com grupal.
5. Intercanviar i avaluar críticament idees sobre qüestions filosòfiques a partir de la dissertació, argumentar rigorosament les pròpies idees en activitats de dissertació filosòfica i participar de manera oberta, compromesa i respectuosa en activitats de diàleg sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants per crear una dissertació compartida.
6. Distingir les principals preguntes de la història de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques mitjançant la indagació i l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics.
7. Relacionar les diferents respostes filosòfiques que s'han donat en la cultura, mitjançant l'anàlisi de textos i altres formes d'expressió cultural amb les respostes de la història de la filosofia.
8. Comparar les diferents preguntes, idees, tesis i controvèrsies filosòfiques de la història del pensament, mitjançant el diàleg diacrònic amb els textos de la història de la filosofia i amb el diàleg sincrònic sobre els textos de la història de la filosofia.
9. Valorar la pluralitat, la complexitat i la dialèctica de la història del pensament, mitjançant la comprensió i l'expressió de les relacions d'oposició i complementarietat entre les tesis, escoles, filòsofes i filòsofs de les mateixes èpoques i tradicions o de diferents.
10. Avaluar críticament problemes contemporanis complexos emprant els conceptes, les idees, les teories i les controvèrsies historicofilosòfics que poden contribuir a clarificar-los.
11. Elaborar propostes crítiques i personals sobre els problemes contemporanis complexos fent ús d'idees, teories, estratègies argumentatives i el diàleg filosòfic.

CRITERIS I INSTRUMENTS DE QUALIFICACIÓ

Segons els acords del Seminari de Filosofia el 80% de la nota de cada avaluació prové de les proves escrites, que seguiran models semblants als de les PAU. La competència de comunicació lingüística s'inclou en l'avaluació.

L'altre 20% de la nota provindrà de les activitats que es demanin (de nou tenint en compte també la competència de comunicació lingüística i una dissertació cada avaluació). Segons l'estructura de les noves PAU, s'introdueix la penalització per errades referents a la correcció lingüística i ortografia, fins a un 10% de la qualificació.

La qualificació final de la matèria serà el resultat de la mitjana aritmètica de les tres avaluacions.